

Sisu ja Rajamaa 2025

12.02.2023 Saara Repo Repopresence Oy

**KANSALLISET
DIALOGIT**

Kansallisten dialogien tavoitteet

- Tarjota kansalaisille mahdollisuus kokoontua ja keskustella tärkeistä aiheista rakentavasti ja avoimesti.
- Lisätä ymmärrystä ajankohtaisista yhteiskunnallisista ilmiöistä erityisesti julkishallinnon käyttöön
- Vahvistaa yhteiskunnallista luottamusta, osallisuutta ja eri toimijoiden taitoa käsitellä asioita dialogin keinoin.

Syksyn 2025 aiheet Sisu ja Rajamaa

Sisu-kutsu

Mitkä asiat vaativat meiltä sisukkuutta juuri nyt?

Millaista sisua meiltä on löydyttävä, jotta pääsemme jälleen kohti parempaa huomista?

Miten sisua synnytetään yhdessä?

Millä tavoin sisukkuuteen voi sisältyä myös empatiaa, pyrkimystä oikeudenmukaisuuteen, huolenpitoa toisista ihmisistä ja luonnosta?

Rajamaa-kutsu

Millaisia haasteita olet Venäjän sotatoimien alkamisen jälkeen havainnut organisaationne tai alueenne toiminnassa yhteenkuuluvuuteen tai turvallisuuden tunteeseen liittyen?

Millaisen roolin näet organisaatiollasi tai itselläsi tässä tilanteessa?

Millaista tukea tarvitsette oman toimintanne vahvistamisessa?

Miten Suomessa voitaisiin vahvistaa ihmisten ja yhteisöjen sisua sekä yhteenkuuluvuutta?

Tiedot keskusteluista

Keskusteluja	121
Keskustelijoita	1170
Keskustelijoitten ikä	4-89 v.

Keskustelukielet
suomi, ruotsi, englanti, venäjä

Sisu 82

Rajamaa 39

Johtopäätökset

1. Sisu ei saa olla oikeutus hyvinvointivaltion rapautumiselle.
2. Siirtymä yksilökeskeisyydestä yhteisölliseen sisuun tuo voimaa.
3. Pehmeä sisu on nykyaikaa ja tukee kestävämpää hyvinvointia.
4. Itärajan elinvoimaisuus on osa kansallista turvallisuutta.
5. Nuorten toivoa ja merkityksellisyyden tunnetta pitää vahvistaa.
6. Voisiko sisu yhdistää kaikkia Suomessa asuvia?

Kysymykset aineistoille

Sisu

- Mitä on sisu?
- Mihin tarvitsemme sisua tässä ajassa?
- Miten voimme vahvistaa sisua?

Rajamaa

- Mitä rajalla asuminen merkitsee ihmisille?
- Mikä haastaa turvallisuuden tunnetta?
- Mikä tuo turvallisuuden tunnetta?
- Sisu rajamailla

Mitä on sisu?

Sitkeä periksiantamattomuus

Rohkeasti kohti tuntematonta

Läpi harmaan kiven – yksinäinen
sisu-sankari

Pehmeämpi sisu – sisusta
resilienssiin

Yhteisöllinen sisukkuus – $1+1=3$

Voimaa yhteiskunnalliseen
vaikuttamiseen

Sisun sukupolvet

Suomalaisten kansallisaarre vai
yleisinhimillinen kyky?

Luonteenpiirre vai kasvatuksen
tulos?

Sitkeä periksiantamattomuus

Sisäinen ja henkinen voima

Johdettu sanasta 'sisä, sisus'

Saavutetaan tavoitteet vaikka voimat tuntuvat loppuvan

Lähellä käsitettä 'volitio'

"Kyllä minä pärjään, osaan, jaksan, pystyn."

"Purista perseellä, siitä kyllä selviää, Kummeli-mentaliteetti."

Rohkeasti kohti tuntematonta

Ihminen uskaltaa kohdata uudet tilanteet tai vaikeat tunteet, vaikka niihin liittyisi epävarmuutta tai pelkoa.

Haastavissa tilanteissa näkee vaihtoehtoja ja osaa kyseenalaistaa myös omia ajatuksia.

"Sisun voidaan ehkä sanoa olevan sellainen muutosvoima ja mahdollistaja."

"Sisukkuus edellyttää rohkeutta. Rohkeutta haavoittuvassa asemassa olevalta itseltään, rohkeutta työntekijältä auttaa ja tarvittaessa oikea mutkia."

Pehmeämpi sisu - resilienssi

Resilienssi tarkoittaa joustavaa
kestävyyttä, kykyä ponnahtaa takaisin.

Taitoa antaa myös periksi.

Osata mitoitaa oikein omat voimavarat.

Taitoa huolehtia palautumisesta.

“Voiko lempeys olla sisun rinnalla?”

“Viisas toiminta ei ole välttämättä
puskemista. Viisas uusi johtaja kuuntelee
ja lähtee viemään laivaa johonkin tiettyyn
suuntaan siten, että empatia on myös
mukana.”

Yhteisöllinen sisukkuus – 1+1=3

Taito tehdä yhdessä, pyytää ja antaa apua.

Rinnalla kulkemista

Yhdessä ponnistelu on älykästä sisua.

“Kun sisu tulee osaksi yhteisöä, se
vahvistuu ja tulee vaikuttavammaksi.”

“Puhumalla toisten kanssa voi löytää sisua.
Sisu ei ole vain luonteenpiirre, se on
ihmisten välistä vuorovaikutusta.”

Voimaa yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen

Yhteinen toiminta kanavoituu sinnikkääksi yhteiskunnalliseksi vaikuttamiseksi.

“Kun laitetaan samanlaisia ihmisiä yhteen yhteisen asian äärelle, niin se tuo sisukkuutta. Nyt jumankauta taistellaan!”

“Sisukkuudella reagoidaan usein henkilön äärimmäisiin rajoihin liittyviin asioihin. Esimerkiksi ihmisoikeudet, kaltoinkohtelu, jne.”

Sisun sukupolvet

Suomalainen sisu liitetään talvisotaan, joka yhdisti Suomen kansan.

Onko nykyaikana mitään, mikä voisi yhdistää suomalaiset?

Olivatko ihmiset ennen sisukkaampia vai ovatko tämän ajan haasteet erilaisia?

“Aikaisemmin ihmiset olivat sitkeämpiä. Eivät antaneet helpolla periksi.”

“Eri ikäpolvilla ja sukupolvilla on erilainen käsitys siitä mitä sisu on ja mitä sisukkuutta elämä vaatii?”

Suomalaisten kansallisaarre vai yleisinhimillinen kyky?

Suomalaiset voivat olla ylpeitä sisustaan.

Ei ole suomalaisten yksinoikeus.

Maahanmuuttajilta vaaditaan Suomessa paljon sisua, mutta onko heillä oikeus käyttää sisu-käsitettä?

”Suo, kuokka ja Jussi” -slogan pitää ajantasaistaa. Ei pelkkä suo, vaan koko maailma. Kuokka ei ole enää pelkästään kuokka, meillä on paljon työkaluja. Jussi ei ole enää pelkkä Jussi, vaan hänen rinnallaan on Yusuf.”

Luonteenpiirre vai kasvatuksen tulos?

Toiset ovat luonnostaan sisukkaampia. Onko kasvatus tai elämäntilanne vaatinut sisukkuutta?

Sopivat haasteet ja rohkeisuus vahvistavat sisua.

”Sisukkuutta on jokaisessa, mutta ihmiset ovat erilaisia. Toiset näyttävät sen heti, toisissa se istuu syvemmillä. Lähellä voi olla ihminen, joka saa sen toisesta esiin. Yksikin sana voi muuttaa toisen ihmisen elämän.”

Mihin tarvitsemme sisua tässä ajassa?

Arki ja elämän kriisit

Suomessa elämisen haasteet

Taistelua lakisääteisistä palveluista rapistuvassa hyvinvointivaltiossa

Turvallisuus ja globaalit haasteet

Demokratia monimuotoistuvassa yhteiskunnassamme

Huoli nuorista

Arki ja elämän kriisit

“Yksinasuvien huolia: Pinnistelyä tehdä terveellistä ja monipuolista ruokaa vain yhdelle ihmiselle. Pinnistelyä saada itsenä ulos ja pitää huolta kunnostaan.”

“Sisua tarvitaan, että saadaan etäisyys siihen omaan tunnetilaan ja pidetään mielessä lapsen edun ensisijaisuus. Sisua siihen maltin pitämiseen, kun on tunteen pinnassa ja kun lapsi on mukana erossa.”

Suomessa elämisen haasteet

“Sosiaalityössä tarvitaan sisua, ettei anna periksi, kun haluaa auttaa asiakkaita. Tarvitaan vähän anarkistinen mieli, aina löytyy joku tapa tai ratkaisu auttaa muita.”

“Nykyinen elinkustannusten nousu, eläminen vaatii paljon, jos ei ole suuria tuloja. Taloudellisessa ahdingossa eläminen vaatii sisua.”

Taistelua lakisääteisistä palveluista rapistuvassa hyvinvointivaltiossa

“Ikäihmisten asioita on pidettävä jatkuvasti esillä. Saavutettavuus heikkenee; Digi ja kulkeminen. Ikäihmisten lakisääteisiä oikeuksia rikotaan koko ajan.

“Sisua tarvitaan, jotta vammaisen ihminen saa tarvitsemansa tuen.”

Turvallisuus ja globaalit haasteet

Näitä teemoja käsiteltiin muutamissa dialogissa.

Liitetäänkö sisu asioihin, joihin voi vaikuttaa tarttumalla toimeen?

Ovatko nämä uhat niin kaukaisia?

Vievät kuitenkin voimaa arjen jaksamiselta.

“Vaikka nyt ei ole sotaa, niin sotaa joudutaan seuraamaan medioista. Sekin vaatii sisua, että voi jotenkin prosessoida sota-asioita.”

Sisu might be something we need for a 50-year, for a hundred-year vision of Finland. For example, surviving climate change.”

Demokratian kohtalo monimuotoistuvassa yhteiskunnassamme

“Demokratiasta ja hyvinvoinnista pitäytyminen vaatii sisukkuutta. Vaatii sisukkuutta ymmärtää, että meillä on monta mielipidettä eikä ole vain mustavalkoisia ratkaisuja. Demokratian edistäminen vaatii nykyisin sisukkuutta.”

Huoli nuorista

“Asetetaan liian korkeat tavoitteet vähän kaikilla aloilla, ulkopuoliset odotukset niin korkeat, pitää olla korkeasti koulutettu ja sekään ei takaa töitä.”

“Me ollaan maailman onnellisin maa, mutta meillä on samalla käsittämättömän suuret ongelmat erityisesti nuorten mielenterveydessä.”

Miten voimme vahvistaa sisua?

Yhdessä olemme vahvempia

Vahvemmat ja ammattilaiset heikompien puolesta

Lempeän myönteisyyden voima

Tekemällä sisua vaativia asioita ja kohtaamalla vaikeudet

Yhdessä olemme vahvempia

Vertaistuki, lähiyhteisöt – kylät, naapurustot, työyhteisöt, harrastusryhmät.

Kokemusten jakaminen ja onnistumistarinat

Toisten sisun lainaaminen

”Kun olen jollekin tärkeä.”

Vahvemmat ja ammattilaiset heikompien puolesta

Järjestöt, sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset, omaiset tekevät arvokasta työtä. Sisuuntuvat toisten puolesta.

Lempeän myönteisyyden voima

Itsemyötätunto ja toivon ylläpito.

“Onks se semmonen, että harrastaa sisäistä puhetta, että juttelee itelleen rauhallisesti. Että nyt on tämmöstä ja tää kuormittaa tai ahdistaa tai huolettaa, mutta voi rauhotella, että tää on väliaikasta. Asiat asettuu mittasuhteisiin kävelylenkin jälkeen.”

Tekemällä sisua vaativia asioita ja kohtaamalla vaikeudet

“Sisukkaaksi oppii, kun saa epäonnistua, saa yrittää uudestaan. Toiset kannattelevat, ympärillä on läheisten rakkaus.”

Rajamaan dialogit

Millaisia haasteita olet Venäjän sotatoimien alkamisen jälkeen havainnut organisaationne tai alueenne toiminnassa yhteenkuuluvuuteen tai turvallisuuden tunteeseen liittyen?

Millaisen roolin näet organisaatiollasi tai itselläsi tässä tilanteessa?

Millaista tukea tarvitsette oman toimintanne vahvistamisessa?

Miten Suomessa voitaisiin vahvistaa ihmisten ja yhteisöjen sisua sekä yhteenkuuluvuutta?

Rajamaan dialogit

- Mitä rajalla asuminen merkitsee ihmisille?
- Mikä haastaa turvallisuuden tunnetta?
- Mikä tuo turvallisuuden tunnetta?
- Sisu rajamailla

Mitä rajalla asuminen merkitsee ihmisille?

Raja yhdistää sen lähellä asuvia ihmisiä.

Muistuttaa asuinpaikan maantieteellisestä sijainnista.

Karjalaisseuduilla se on osa suvun ja kotiseudun historia.

Nykytilanne herättää ”historian eloon”.

Rajan sulkeminen katkaissut verkostot, ystävyys- ja perhesuhteet.

Ei huoleta, rajan läheisyyteen on totuttu.

“Itäraja on yhdistävä tekijä, joka on meillä kaikilla muistissa edellisten sukupolvien kautta, vaikka sitä on koitettu peitellä mutta se on kaikilla solumuistissa.”

”Mä oon miettinyt minkälaista se oli silloin oman isäni lapsuudessa, kun tuossa oli verho tuossa rajalla. Niin kun pimeä verho, josta ei tiedetty yhtään mitä siellä takana tapahtuu. Sitten itse myöhemmin, kun käytiin siellä syömässä ja käytiin kaupassa. Nyt on jotenkin palattu sinne vanhaan - se ympyrä on tavallaan sulkeutunut.”

Mikä haastaa turvallisuuden tunnetta?

Rajan läheisyys – entinen lintukoto on uhattuna.

Hybridivaikuttaminen huolestuttaa.

Taloudelliset ongelmat

Yhteiskunnalliset tukirakenteet ovat heikentyneet.

Yhteiskunnan kielteinen ja toivoton ilmapiiri, joka näyy mediassa.

”Lapsesta asti on tuudittauduttu siihen, ettei sota meille tule. On ollut pakko muuttaa omia käsityksiä.”

”Kun katsot lintua pihalla, niin sä katsot ensin, onko se drone vai oliko se varis. Ihan näinhän se tapahtuu.”

”Hyökkäyssota on jatkanut jo aiemmin alkanutta Itä-Suomen maakuntien kurjistamiskehitystä, valtiovalta ei näe, että tänne voisi investoida – onko taustalla jokin piiloagenda?”

Mikä tuo turvallisuuden tunnetta?

Yhteisöllisyys, verkostot erityisesti pienillä paikkakunnilla.

Virallisten ja epävirallisten toimijoiden välinen yhteistyö paikallisesti.

Kulttuuri- ja urheilutapahtumat.

Rauhoittava viestintä ja puhe.

Luottamus oikeusvaltioon, viranomaisiin ja maanpuolustustahtoon.

Varautumistietoisuuden kasvu.

“Turvallisuutta lisää se, että meillä on demokratia, terveydenhuolto, puhdas luonto, hyvä koululaitos, sisäinen turvallisuus, ulkoinen turvallisuus – kokonaisuus”

“Mä ajattelen, että koko ajan tietoisemmin meidän pitää olla tietoisempia omasta puheesta mitä me tuotetaan ulos toivon ja hyvän tulevaisuuden näkökulmasta, että miten me puhutaan tulevaisuudesta.”

Sisu rajamaalla

Periksiantamattomuutta

Arkista vastuun kantamista

Kykyä hyväksyä vastoinkäymiset ja kääntää ne voitoksi.

Keino vahvistaa koko yhteiskunnan resilienssiä.

Sisun avulla luodaan uskoa tulevaisuuteen.

Vastuuta kannetaan tekojen kautta.

Jokainen kansalainen tuntee olevansa tarpeellinen ja hyväksytty.

“Sisusta puhuttaessa meidän ei kannata enää vedota yksinomaan Simo Häyhään ja Raatteen tien kaltaisiin” sankaritarinoihin”, vaan tuotava esiin koko kansakunnan yhteenkuuluvuuden merkitys ja opetukset (kaikki joutuivat venymään, kotirintama, naiset jopa lapsetkin, ja joutuvat tulevaisuudessakin, jos huonosti käy).”

“Kun olemme vahvoja omassa kulttuurissamme, se antaa meille sisua.”

Johtopäätökset

1. Sisu ei saa olla oikeutus hyvinvointivaltion rapautumiselle.
2. Siirtymä yksilökeskeisyydestä yhteisölliseen sisuun tuo voimaa.
3. Pehmeä sisu on nykyaikaa ja tukee kestävämpää hyvinvointia.
4. Itärajan elinvoimaisuus on osa kansallista turvallisuutta.
5. Nuorten toivoa ja merkityksellisyyden tunnetta pitää vahvistaa.
6. Voisiko sisu yhdistää kaikkia Suomessa asuvia?